

חוברת תרגול

🕎 אור מבפנים – ערכת חנוכה

מסלול: 🟢 יסודי · חנ"מ

יצרה: רוית ראש בן ישי

שם: _____ כיתה: _____

🧭 איך עובדים עם החוברת?

- 📖 קוראים את דף התזכורת.
- 🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים · 🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים · 🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים.
- 🔁 חזרה מסכמת ו־✅ בדיקה עצמית בסוף.
- 🎮 רוצים עוד? המשחקים באתר: chanuka-or-mibifnim.sites.tab.bot

📖 תזכורת – מה למדנו?

🕎 חנוכה – עובדות, מצוות ומנהגים

- 📅 מתי? מכ"ה בכסלו, שמונה ימים (החג נמשך אל תוך חודש טבת).
- 🔥 שני ניסים: נצחון ה"מעטים מול הרבים", ונס פך השמן – שמן טהור שהספיק ליום אחד דלק שמונה ימים, עד שהוכן שמן חדש.
- 🏷️ למה "חנוכה"? על שם חנוכת המקדש והמזבח מחדש אחרי הטיהור. יש גם פירוש מסורתי משעשע: "חנו־כ"ה" – נחו מהמלחמה בכ"ה בכסלו.

💡 ניבי אור וחושך

- ניב הוא צירוף מילים קבוע שמשמעותו שונה מהמשמעות המילולית: מי ש"ראה אור" לא בהכרח ראה מנורה 😉. בחנוכה – חג האורים – נצא לצוד ניבים של אור ושל חושך .
- 🎯 המשימה: בסיפור מסתתרים ניבים. לחצו על כל ניב שמצאתם. מצאתם את כולם? אלופות ואלופים!
- מצאתם 0 ניבים מתוך ?

💛 קיר מחמאות וכרטיסים להדפסה

- נר אחד מדליק נר אחר – והאור של הראשון לא קטֵן. כך גם מחמאה: כשמחמיאים, האור שלנו לא נגמר, והוא מתפשט בכל הכיתה. בחנוכה נדליק שמונה ערבים של מחמאות .
- 💬 מחמאה טובה היא ספציפית ("איך שהסברת לי את התרגיל בסבלנות"), כנה , ומתמקדת ב מאמץ ובאופי – לא רק במראה או בציון.
- כתבו מחמאה לחבר או לחברה (בלי פגיעה, בלי בדיחות על חשבון אחרים), ולחצו "הדליקו". כל מחמאה מדליקה להבה על הקיר. מתאים להקרנה בכיתה!

✍️ האור שלי בכיתה – דף כתיבה

- כל אחת ואחד מביאים לכיתה אור אחר: חיוך, רעיון, עזרה, הומור, שקט. בפעילות הזו כותבים על האור שלנו – ועל האור שאחרים מביאים.
- בחרו נוסח: 👧 בלשון נקבה 👦 בלשון זכר 🌈 בלשון כוללת
- שם: _____ כיתה: _____

🔦 אור מבפנים – 8 לילות, 8 פעילויות

- 📌 לכל לילה: מטרה, פעילות לכיתה (לפי המסלול שבחרתם) ופעילות קצרה ל חדר המורים . 10–15 דקות בכל יום.
- 🕯️ לילה 1 אור ראשון – מי אני?
- מגלים שבכל אחת ואחד יש אור משלו.

📚 סיפור חנוכה בשיעורים – 4 חלקים

- סיפור החג בארבעה חלקים קצרים ומנוקדים – חלק אחד בכל שיעור, ואחריו דף עבודה מקורי. מתאים לכיתות א'–ד', וגם לקריאה בקול (📣 במסלול חנ"מ).
- שֵׁם: _____
- מי שלט אז בארץ ישראל?

📖 החנוכייה עם הקנה העקום

- סיפור מקורי על חנוכייה משפחתית, על מסורת שעוברת מדור לדור – ועל אור שלם גם כשמשהו לא מושלם.
- לְאֵלֶּה יֵשׁ סַבָּא אֶחָד וַחֲנֻכִּיָּה אַחַת מְיֻחֶדֶת.
- הַחֲנֻכִּיָּה שֶׁל סַבָּא שָׁאוּל עֲשׂוּיָה נְחֹשֶׁת, וְאֶחָד הַקָּנִים שָׁלָהּ עָקֹם.

🧭 פנים מול חוץ – מה מדליק אותי מבפנים?

- 📜 "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז) – בכל אדם יש אור פנימי ייחודי. "אם אין אני לי, מי לי?" (משנה, אבות א, יד).
- לכל אחת ואחד יש "נר פנימי": מה שאנחנו אוהבים, מה שחשוב לנו, מי שאנחנו. לפעמים חברים אומרים "בואו נעשה כמו כולם" – ולפעמים זה טוב, ולפעמים זה לא מתאים לנו.
- כתבו 3 דברים שאני אוהב/ת גם אם אף אחד אחר לא אוהב.

🔍 מאי חנוכה? – עיון ודיון

- " מאי חנוכה? " – "מהי חנוכה?" (תלמוד בבלי, שבת כא ע"ב). שאלה פשוטה לכאורה – אבל כשקוראים את המקורות, מגלים שהם מדגישים ניסים שונים. איזה נס הוא המרכזי?
- תפילת "על הניסים" (בתפילה ובברכת המזון)
- התלמוד, מסכת שבת כא ע"ב

🕯️ ברכות הדלקת הנרות – דף להדפסה

- מדליקים אחרי שמציבים את הנרות. בלילה הראשון מברכים שלוש ברכות, ובשאר הלילות – שתי הראשונות.
- בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה.
- בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.

🃏 קלפי אור – 16 קלפי שיח

- 16 קלפים בחמישה נושאים: גבורה, אור, ניסים, אומץ ותודה. מקרינים קלף, חושבים בשקט דקה, ומשתפים בזוגות או במליאה. תמיד מותר לדלג.
- ➡ הקודם הבא ⬅ 🎲 קלף אקראי
- מי בשבילך גיבור או גיבורה של היום – ולמה?

🎲 סביבון של רגשות

- לחצו "סובבו" ✨
- 🖨️ הדפסת הקלפים
- 🎓 למורה: מתאים לקבוצות קטנות, לשיחה אישית או לשעה פרטנית. מקשיבים בלי לתקן, מודים על השיתוף, ולא לוחצים לשתף. אם עולה תוכן מדאיג – ממשיכים בשיחה אישית.

🧩 התשבץ הגדול ותפזורת אור

- הקלידו אות בכל משבצת. מאוזן – קוראים מימין לשמאל; מאונך – מלמעלה למטה. אותיות סופיות כותבים כאן כרגילות (ם→מ, ן→נ, ך→כ...). לחיצה על הגדרה מסמנת את המילה.
- 🟡 במסלול היסודי – תשבץ קטן וידידותי. 🎯
- 🔴 במסלול חט"ב/תיכון – התשבץ הגדול (24 מילים).

🕯️ מדליקים את החנוכייה – משחק להקרנה

- ענו נכון – ונר נדלק! שמונה תשובות נכונות = חנוכייה מוארת כולה. אין שעון, אין לחץ: טעיתם? מקבלים רמז ומנסים שוב. מתאים להקרנה – כל הכיתה עונה יחד.

🃏 משחק הזיכרון של חנוכה

- הפכו שני קלפים. מצאתם זוג מתאים? הוא נשאר פתוח! (תמונה ומילה) (ניב ומשמעותו) (מושג והסבר) אפשר לשחק בכיתה בשתי קבוצות – כל זוג = נקודה.
- זוגות: 0 · ניסיונות: 0

🎞️ מצגת קצרה – אור מבפנים

- 10 שקופיות לפתיחת שיעור. ניווט: חצים במקלדת או בכפתורים. מסך מלא – בכפתור.
- ערכת חנוכה – עובדות, ניבים, מחמאות, חוסן ומשחקים
- כ"ה בכסלו · 8 ימים · נמשך אל תוך טבת

🗓️ מערכי שיעור – 45 דקות

- בחרו מסלול בראש העמוד – יוצג המערך המתאים. בסוף: מפגש קצר לחדר המורים.
- מצגת קצרה (שקופיות 1–5) + שאלה: מה אתם יודעים על חנוכה?
- "מדליקים את החנוכייה" במליאה – כל תשובה נכונה מדליקה נר.

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🔗 התאמת ניבי אור וחושך

✏️ כתבו ליד כל פריט את האות של בן הזוג המתאים.

פריט	האות	בן הזוג
1. אוֹר יָרוֹק	____	א. ברור מאוד
2. בָּרוּר כַּשֶּׁמֶשׁ	____	ב. חושך גמור
3. חֹשֶׁךְ מְצָרַיִם	____	ג. תקווה שיהיה טוב
4. הֵאִיר פָּנִים	____	ד. כולם מסתכלים עליו
5. אוֹר בְּקֵצֵה הַמְּנָהָרָה	____	ה. היה נחמד ומחייך
6. בְּאוֹר הַזַּרְקוֹרִים	____	ו. רשות להתחיל

תרגיל 2: 🗂️ מוסיף אור או מכבה?

✏️ מיינו את המילים ממאגר המילים לטבלה.

מאגר מילים: להחמיא על ציור · להשאיר מישהו מחוץ למשחק · לשתף בממתק · לומר "בוקר טוב" בחיוך · לצחוק על טעות של מישהו · לעזור לחבר לאסוף דפים · להזמין מישהי לשחק · לצעוק על אחות קטנה

💡 מוסיף אור	🌑 מכבה אור

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 3: ❓ חידון חנוכה

✏️ הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה תאריך מתחיל חג החנוכה?

א. כ"ה בכסלו ב. א' בניסן ג. ט"ו בשבט

2. כמה ימים חוגגים את חנוכה?

א. שבעה ב. שלושה ג. שמונה

3. איך קוראים לנר שבעזרתו מדליקים את שאר הנרות?

א. שַׁמָּש ב. ראשון ג. מלך

4. איזה נס קרה עם פך השמן?

א. נמצאו מאה פכים ב. השמן הפך למים

ג. שמן ליום אחד דלק שמונה ימים

5. באיזו עיר גרה משפחת החשמונאים?

א. צפת ב. אילת ג. מודיעין

6. מי היה האב במשפחת החשמונאים?

א. דוד ב. אברהם ג. מתתיהו

7. מי היה מפקד הלוחמים המפורסם?

א. שמשון ב. יהודה המכבי ג. שאול המלך

8. למה אוכלים סופגניות ולביבות בחנוכה?

א. כי זה זול ב. כי חורף ג. לזכר נס השמן

תרגיל 4: מסבירים במילים שלנו

✏️ לכל שאלה כתובה התשובה הנכונה. הסבירו במשפט אחד או שניים למה היא נכונה.

1. באיזה תאריך מתחיל חג החנוכה? ← התשובה: כ"ה בכסלו. למה?

2. כמה ימים חוגגים את חנוכה? ← התשובה: שמונה. למה?

🌳 שלב ג׳ – מיישמים וכותבים

תרגיל 5: 🪜 מה קודם? סדר הדברים

✏️ כתבו בכל ריבוע את מספר השלב לפי הסדר הנכון.

1. סיפור החג – מה קרה קודם?

☐	יהודה המכבי והלוחמים ניצחו
☐	המלך היווני אסר על היהודים לשמור את התורה
☐	מתתיהו ובניו יצאו למרד
☐	המכבים ניקו את בית המקדש

2. מדליקים נרות – לפי הסדר

☐	מדליקים את השמש
☐	מכניסים נרות לפי מספר הלילה
☐	מברכים את הברכות
☐	מכינים את החנוכייה בחלון

3. שבוע של אור – הנר הולך וגדל

☐	לילה 4 – ארבעה נרות
☐	לילה 2 – שני נרות
☐	לילה 1 – נר אחד
☐	לילה 6 – שישה נרות

תרגיל 6: 🎴 קלפי שיח – אור פנימי

✏️ ענו בכתב על הכרטיסים.

1. (💛 על עצמי) מה הדבר שאני הכי אוהבת/אוהב בעצמי?

2. (🤝 על חברים) איך אפשר לשמח חבר עצוב?

3. (🕯️ על חנוכה) איזה נר בחנוכייה הייתי רוצה להיות? למה?

תרגיל 7: ✍️ אתגרי כתיבה

✏️ בחרו לפחות שניים וכתבו תשובה מלאה.

1. מה הכי אהוב עליכם בחנוכה? למה?

2. כתבו משפט עם הניב "אור ירוק".

3. כתבו מעשה אחד שמוסיף אור שתעשו מחר.

🔁 חזרה מסכמת

שאלות מכל הנושאים – בלי להציץ בחוברת!

1. למה אוכלים סופגניות ולביבות בחנוכה?

א. לזכר נס השמן ב. כי חורף ג. כי זה זול

2. באיזו עיר גרה משפחת החשמונאים?

א. מודיעין ב. צפת ג. באר שבע

3. מה עושים עם החנוכייה כדי "להוסיף אור"?

א. מוסיפים נר בכל ערב ב. מכבים נר בכל ערב ג. מדליקים רק בבוקר

4. מי היה האב במשפחת החשמונאים?

א. מתתיהו ב. דוד ג. אברהם

✍️ משפט משלי

✏️ כתבו משפט אחד שמשתמש בשני הפריטים יחד.

1. בָּרוּר כַּשֶּׁמֶשׁ + ברור מאוד

_____

_____

2. בְּאוֹר הַזַּרְקוֹרִים + כולם מסתכלים עליו

_____

_____

✅ בדיקה עצמית

סמנו ✔ בעמודה המתאימה:

נושא	😀 אני יודע/ת	🙂 כמעט	🤔 צריך עוד תרגול
🕎 חנוכה – עובדות, מצוות ומנהגים			
💡 ניבי אור וחושך			
💛 קיר מחמאות וכרטיסים להדפסה			
✍️ האור שלי בכיתה – דף כתיבה			
🔦 אור מבפנים – 8 לילות, 8 פעילויות			
📚 סיפור חנוכה בשיעורים – 4 חלקים			
📖 החנוכייה עם הקנה העקום			
🧭 פנים מול חוץ – מה מדליק אותי מבפנים?			
🔍 מאי חנוכה? – עיון ודיון			
🕯️ ברכות הדלקת הנרות – דף להדפסה			
🃏 קלפי אור – 16 קלפי שיח			
🎲 סביבון של רגשות			
🧩 התשבץ הגדול ותפזורת אור			
🕯️ מדליקים את החנוכייה – משחק להקרנה			

🃏 משחק הזיכרון של חנוכה			
🎞️ מצגת קצרה – אור מבפנים			
🗓️ מערכי שיעור – 45 דקות			

💭 מה למדתי? מה עדיין קשה לי?

🔑 מפתח תשובות למורה – יסודי · חנ"מ

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🔗 התאמת ניבי אור וחושך

פריט	האות	בן הזוג
1. אוֹר יָרוֹק	ו	א. ברור מאוד
2. בָּרוּר כַּשֶּׁמֶשׁ	א	ב. חושך גמור
3. חֹשֶׁךְ מִצְרַיִם	ב	ג. תקווה שיהיה טוב
4. הֵאִיר פָּנִים	ה	ד. כולם מסתכלים עליו
5. אוֹר בְּקֵצֵה הַמְּנָהָרָה	ג	ה. היה נחמד ומחייך
6. בְּאוֹר הַזַּרְקוֹרִים	ד	ו. רשות להתחיל

תרגיל 2: 🗂️ מוסיף אור או מכבה?

💡 מוסיף אור	🌑 מכבה אור
להחמיא על ציור	להשאיר מישהו מחוץ למשחק
לשתף בממתק	לצחוק על טעות של מישהו
לומר "בוקר טוב" בחיוך	לצעוק על אחות קטנה
לעזור לחבר לאסוף דפים	
להזמין מישהי לשחק	

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 3: ❓ חידון חנוכה

1. באיזה תאריך מתחיל חג החנוכה?
✔ א. כ"ה בכסלו

2. כמה ימים חוגגים את חנוכה?
✔ ג. שמונה

3. איך קוראים לנר שבעזרתו מדליקים את שאר הנרות?
✔ א. שַׁמָּש

4. איזה נס קרה עם פך השמן?
✔ ג. שמן ליום אחד דלק שמונה ימים

5. באיזו עיר גרה משפחת החשמונאים?
✔ ג. מודיעין

6. מי היה האב במשפחת החשמונאים?
✔ ג. מתתיהו

7. מי היה מפקד הלוחמים המפורסם?

✔ ב. יהודה המכבי

8. למה אוכלים סופגניות ולביבות בחנוכה?

✔ ג. לזכר נס השמן

תרגיל 4: מסבירים במילים שלנו

1. באיזה תאריך מתחיל חג החנוכה? ← התשובה: כ"ה בכסלו. למה?

💡 החנוכה מתחיל בכ"ה בכסלו.

2. כמה ימים חוגגים את חנוכה? ← התשובה: שמונה. למה?

💡 חנוכה נמשך שמונה ימים.

🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים

תרגיל 5: 🪜 מה קודם? סדר הדברים

1. סיפור החג – מה קרה קודם?

3	יהודה המכבי והלוחמים ניצחו
1	המלך היווני אסר על היהודים לשמור את התורה
2	מתתיהו ובניו יצאו למרד
4	המכבים ניקו את בית המקדש

2. מדליקים נרות – לפי הסדר

3	מדליקים את השמש
2	מכניסים נרות לפי מספר הלילה
4	מברכים את הברכות
1	מכינים את החנוכייה בחלון

3. שבוע של אור – הנר הולך וגדל

3	לילה 4 – ארבעה נרות
2	לילה 2 – שני נרות
1	לילה 1 – נר אחד
4	לילה 6 – שישה נרות

תרגיל 6: 🎴 קלפי שיח – אור פנימי

1. (💛 על עצמי) מה הדבר שאני הכי אוהבת/אוהב בעצמי?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. (🤝 על חברים) איך אפשר לשמח חבר עצוב?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. (🕯️ על חנוכה) איזה נר בחנוכייה הייתי רוצה להיות? למה?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

תרגיל 7: ✍️ אתגרי כתיבה

1. מה הכי אהוב עליכם בחנוכה? למה?

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. כתבו משפט עם הניב "אור ירוק".

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. כתבו מעשה אחד שמוסיף אור שתעשו מחר.

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

🔁 חזרה מסכמת

1. למה אוכלים סופגניות ולביבות בחנוכה?

✔ א. לזכר נס השמן

2. באיזו עיר גרה משפחת החשמונאים?

✔ א. מודיעין

3. מה עושים עם החנוכייה כדי "להוסיף אור"?

✔ א. מוסיפים נר בכל ערב

4. מי היה האב במשפחת החשמונאים?

✔ א. מתתיהו

✍️ משפט משלי

1. בָּרוּר כַּשֶּׁמֶשׁ + ברור מאוד

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. בְּאוֹר הַזַּרְקוֹרִים + כולם מסתכלים עליו

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.